

مجله رشد مدیریت برگزار کرد: میزگردی دربارهٔ مهم‌ترین چالش‌های فراروی توسعه مدارس غیردولتی

انلداد محمدزاده صدیق

نگاه نادرست به مدارس غیردولتی

دکتر منوچهر ناصرالملکی، مدیر مجتمع آموزشی سپهر معرفت که بیش از ۲۳ سال در آموزش و پرورش تهران و شهرستان‌ها فعال است، در این باره گفت: «به اعتقاد من مهم‌ترین مشکلی که مدارس غیردولتی در شرایط کنونی با آن مواجه هستند و حتماً باید برای آن چاره‌اندیشی شود، نگرش و بینش حاکم بر بدنهٔ آموزش و پرورش و مسئولان آموزش و پرورش است.» ناصرالملکی ادامه داد: «بسیاری از مشکلات ما از بینش حاکم بر شیوهٔ تعلیم و تربیت ناشی می‌شود.»

او تغییر این بینش را سبب چاره‌اندیشی برای بسیاری از مشکلات دانست و گفت: «اگر ما در بیرون از آموزش و پرورش با نگاه نادرستی نسبت به مدارس غیردولتی مواجه هستیم، ناشی از نگرشی است که در داخل آموزش و پرورش حکم فرماست. او با ابراز تأسف از اینکه این نگاه در دوره‌های گوناگون از بالاترین سطح مدیریتی آموزش و پرورش وجود داشته است، ادامه داد: «بدنهٔ آموزش و پرورش، مدیران میانی و مدیران ارشد آن، گاهی اوقات مدارس غیردولتی را رقیب مدارس دولتی می‌دانستند.»

ناصرالملکی این نگاه را سبب تحمیل موانع و مشکلات اساسی دانست و گفت: «هنوز آن فکر قدیمی و سنتی وجود دارد که جنس مدرسه باید دولتی باشد و دولت و حاکمیت صفر تا ۱۰۰ تمام مسائل آموزش و پرورش را متولی باشد.»

او این نوع نگاه تحکمی را سبب بروز مشکلات در کارکرد مدارس غیردولتی دانست و گفت: «اگر بتوان این نوع نگاه و نگرش را تغییر داد، تحولی در این بخش اتفاق خواهد افتاد و ظرفیت قانون و مقررات، هم در مجموعهٔ آموزش و پرورش و هم بیرون از آن، شرایط مناسبی خواهد داشت. ناصرالملکی تمرکز بر این موضوع را سبب تغییر نگاه و نگرش دانست و گفت: اینگونه شاید گره‌های بعدی مدارس باز شود.»

مدارس غیردولتی لازمهٔ اقتصاد خصوصی است

علیرضا رضوانی‌نیا، مؤسس مدارس غیردولتی در تهران، گفت: «به‌نظرم این موضوع پذیرفته شده است

دکتر تورانی در ابتدای این جلسه گفت: «از طرفی می‌بینیم که فناوری‌ها در حال رشد هستند و فرهنگ دانش بنیان در حال مطرح شدن است و همه چیز IT Base، تکنولوژی‌کال و تحت وب می‌شود و معماری و اطلاعات جای خود را به شیوه‌های گذشته می‌دهند، اما از طرف دیگر کارکنان ما در سازمان‌ها یا نیروی انسانی آن سازمان‌ها هنوز با روش‌های سنتی مانوس هستند.» تورانی ادامه داد: «چالش مانوس شدن با روش سنتی و لزوم استفاده از روش‌های جدید و مدرن موردی است که باید به آن فائق آمد.» سردبیر مجله رشد مدیریت، مدارس غیردولتی را با چالش‌هایی دیگر نیز روبه‌رو دانست و توضیح داد: «از یک طرف انتظار می‌رود مدارس غیردولتی تأثیرگذاری خوبی داشته باشند و به کمک دولت بیایند و از طرف دیگر به دلیل هزینه‌های بالای این مدرسه‌ها، خانواده‌ها از آن‌ها استقبال چندانی نمی‌کنند. در شرایطی که مدرسه‌ها باید روز به روز از نظر کیفی بهتر شوند و به نیازهای دانش‌آموزان پاسخ دهند، این مدارس با مشکلات گوناگونی مواجه هستند. این مشکلات هم از نظر اقتصادی و مادی و هم از نظر غیرمادی و در نیروی انسانی دیده می‌شود. با کم شدن تعداد دانش‌آموزان نسبت به قبل نیز شاهد کاهش جمعیت دانش‌آموزی هستیم و این می‌تواند مورد توجه قرار گیرد. وضعیت اقتصادی مردم نیز مطرح است. بازار تجاری و غیرعلمی در بیرون از آموزش و پرورش و مدارس نیز در توسعهٔ مدارس غیردولتی باید بررسی شود.»

تأکید بر توسعهٔ مدارس غیردولتی

عبدالله انصاری، دکترای اقتصاد، به‌عنوان رئیس این جلسه گفت: «توسعهٔ مدارس غیردولتی همواره یکی از اهداف بیان‌شده از طرف وزرای آموزش و پرورش بوده است و آنچه که در دورهٔ وزارت نوین با آن روبه‌رو هستیم، توسعهٔ مدارس غیردولتی است. او با بیان اینکه مطرح شدن توسعهٔ مدارس غیردولتی از سوی وزیر آموزش و پرورش می‌تواند انگیزه‌های متفاوتی داشته باشد، ادامه داد: فرض کنید اگر وزیر از شما سؤال کند مهم‌ترین مشکلات چیست، چه فهرستی ارائه می‌دهید؟»

مجلهٔ رشد مدیریت مورخ ۱۱ آبان ماه، به‌منظور بررسی مهم‌ترین چالش‌های فراروی توسعهٔ مدارس غیردولتی، میزگردی با حضور مدیران برخی از مدارس غیرانتفاعی و غیردولتی تشکیل داد. شرکت‌کنندگان در این جلسه عبارت بودند از: دکتر حیدر تورانی، سردبیر مجلهٔ رشد مدیریت مدرسه؛ دکتر عبدالله انصاری، عضو پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش و عضو شورای برنامه‌ریزی مجله؛ صادق صادق‌پور، عضو شورای برنامه‌ریزی مجله و رئیس مجتمع رشد؛ دکتر محرم آقازاده، مشاور دفتر توسعهٔ سازمان ملل و عضو شورای برنامه‌ریزی مجله؛ حمید چاپی، مدیر تحقیق و توسعهٔ مدارس انرژی اتمی و سلام؛ منوچهر ناصرالملکی، مدیر مؤسسه سپهر معرفت؛ علیرضا رضوانی‌نیا، مؤسس مدرسهٔ غیردولتی؛ دکتر نوریه شادالویی، مدیر مجتمع تربیت و عضو شورای برنامه‌ریزی مجله؛ بهار میرمحمد صادقی، رئیس دبستان‌های غیردولتی رشد منطقهٔ ۱؛ اعظم پیش‌بین، مؤسس مجتمع شایستگان منطقهٔ ۴.

نوآوری جهانی، توسعه انسانی، آزادی اقتصادی و زیست محیطی همگی بر پایه آموزش قرار دارند.»
 به گفته آقازاده، در گزارش های جهانی، مدارس دولتی را از غیردولتی جدا نمی کنند و نمی گویند که فلان کشور چه تعداد مدرسه دولتی یا غیردولتی دارد، بلکه کیفیت آموزشی را در نظر می گیرند و روی هم حساب می کنند. او نگاه دنیا به مدارس دولتی و غیرانتفاعی را براساس کیفیت دانست و گفت: «هرگز یکی را رها نمی کنند، بلکه تمام مدارس مدرسه به مدرسه فرم خودارزشیابی مدرسه دارند که حداقل ۳۰ می شود.»

که وقتی خانواده ای با خودروبی گرانقیمت در خیابان تردد می کند، قطعاً برای بچه های این خانواده ها مدارس غیردولتی هم ضرورت دارد. زمانی من شخصاً مخالف حضور مدارس غیردولتی و غیرانتفاعی در کشور بودم، اما وقتی که اقتصاد خصوصی و آزاد در کشور رایج شد، قطعاً مدارس غیرانتفاعی هم رواج خواهند یافت. اولین ضرورت کشور این است که حداقل نگاه مجریانی که به طور مستقیم با مدارس غیردولتی کار دارند، تغییر کند.»

شکل گیری مدارس غیر دولتی در راستای آزادی انتخاب در آموزش است. در واقع ما حق نداریم خانواده ها را از نوع آموزشی که به بچه ها پشان ارائه می شود، محروم کنیم

دکتر عبدالله انصاری

به گفته آقازاده، یکی از تهدیدهای اساسی برای مدرسه غیردولتی این است که همانند مدارس دولتی برنامه ندارند. شیوه رفتن به مدارس غیردولتی و غیرانتفاعی به هنجار نیست. علت آن نیز این است که مدارس خودشیفته هستند و کرانی عمل می کنند. اکسترمیسم هستند و حاضر نیستند کرانه پایین را انتخاب کنند. دانش آموزی که با معدل ۱۹ به این مدارس می رود، خودش خوب است و مدرسه خوب می رود برای چه؟! مدارس وقتی که برنامه ندارند، چشم انداز ندارند و ابزار ارزشیابی ندارند، چگونه خودشان را نمود دهند؟ آسیب جدی مدارس غیرانتفاعی این موضوع است. آقازاده به عضویتش در برنامه «آموزش برای همه» اشاره کرد و گفت: این برنامه سه شاخص عمده دارد: «دسترسی، مدیریت و کیفیت». او توضیح داد: «بیایم خودمان را ارزیابی کنیم که آیا به عنوان مدرسه غیرانتفاعی کیفیت داریم؟ اگر من به عنوان غیرممیزی بیرونی به مدرسه غیرانتفاعی بیایم و بگویم برنامه ات کجاست، آیا برنامه ای دارید؟!»

کار فرهنگی هدف تأسیس مدرسه غیر دولتی

اعظم پیش بین، معتقد است که مؤسسان مدارس غیردولتی نباید خود را در مظان اتهام قرار دهند. به همین دلیل، تظاهر به پول دار بودن در محل آموزش و پرورش و مدرسه مناسب نیست. در انتخاب مؤسسان مدرسه باید دقت بیشتری کرد. همچنین، باید بررسی شود که هدف مؤسس از تأسیس مدرسه چیست؟ به این ترتیب، شخصی که نگاه فرهنگی دارد، با هدف پرکردن جیبش به این کار وارد نمی شود. «مؤسس مجتمع شایستگان تأکید کرد: «مؤسسان مدارس غیردولتی، اگر مواظب رفتارشان باشند و کارهایشان برای رضای خدا باشد، قطعاً نتیجه هم خواهند گرفت.»

دکتر محرم آقازاده، مشاور دفتر توسعه سازمان ملل، با طرح سؤال چرا مدرسه غیرانتفاعی تأسیس می کنیم گفت: «غیر دولتی کردن مدارس، کلاه شرعی گذاشتن بر سر مدرسه غیرانتفاعی است.» او ادامه داد: «غیر انتفاعی بودن بار ارزشی ایجاد می کند، حال اینکه غیردولتی چگونه باب شد، من نمی دانم؟!» دکتر آقازاده ادامه داد: «طبق اصول، در دنیا وظیفه اساسی دولت این است که آموزش و پرورش کیفی ایجاد کند، کما اینکه در کشورهای پیشرفته مدارس دولتی کیفی تر از مدارس غیردولتی یا غیرانتفاعی هستند. او با طرح این سؤال که چرا در کانادا، آمریکا، سوئیس و هلند، مدرسه دولتی کیفی تر است، این کار را وظیفه دولت دانست.

چرا مدرسه غیر دولتی؟!

دکتر آقازاده گفت: «بهترین محل برای هزینه کردن مالیات هایی که دولت از مردم می گیرد، آموزش و پرورش است.» او به شاخص های مطرح در جهان اشاره کرد و گفت: «شاخص هایی نظیر رقابت پذیری جهانی، رونق اقتصادی،

او به لزوم وجود برنامه ای ویژه برای مدارس غیرانتفاعی اشاره کرد و گفت: «خصوصیت مدرسه غیردولتی در تفاوت برنامه است. بنابراین، مدارس غیرانتفاعی باید پیش واکنشی رفتار کنند.» به گفته آقازاده، یکی از ضعف های عمده مدیریت کلان حوزه غیرانتفاعی این بوده که منتظر است هر رفتاری که می خواهند با او بکنند و این خوب نیست. «ما نباید راه را جدا کنیم و بگوییم که دولت یک چیز است و غیرانتفاعی چیزی دیگر، بلکه هسته اصلی و مرکزی ما باید پیشرفت تحصیلی دانش آموز به عنوان یک شهروند باشد.» او با این جمله که از اقتصاد مدارس غیر دولتی دفاع

که خبری از آن نیست. بنابه ماده ۱۰، بانک‌های کشور موظفانند ۵۰ درصد از نیاز مالی مؤسسان را به صورت وام قرض الحسنه تأمین کنند که هیچ خبری از این هم نیست. خلاصه اینکه غالب این مواد قانونی تعطیل است و یکی از چالش‌های بزرگ ما اجرا نشدن آن‌هاست.»

نقش آموزش و پرورش در توسعه مدارس غیردولتی باید تسهیل‌گری باشد

حمید چاپی، مدیر تحقیق و توسعه مدارس انرژی‌آتمی و سلام نیز گفت: «آنچه در توسعه مدارس به ذهن می‌رسد، در دو بخش عوامل درونی و بیرونی قابل بررسی است. خوشبختانه مدیران ارشد در آموزش و پرورش، به دلیل اینکه خودشان در بخش خصوصی نیز فعالیت کرده‌اند، درد بخش خصوصی را متوجه می‌شوند و تاحدی به مشکلاتی که در توسعه مدارس غیردولتی وجود دارد، واقف هستند.»

چاپی با بیان اینکه نمی‌خواهم آموزش و پرورش را مقصر بدانم ادامه داد: «آموزش و پرورش به عنوان یک تسهیل‌گر باید به توسعه مدارس کمک کند و این وظیفه‌ای است که حتماً باید لحاظ شود. براساس سیاست موجود کشور، بالاخره باید امور به بخش خصوصی واگذار شود. این سیاست چند سالی است در ایران به صورت جدی دنبال می‌شود و بخش خصوصی را حمایت می‌کنند.»

او برخورد ساده‌انگارانه در توسعه مدارس را نادرست دانست و گفت: «از جمله مسائل حائز اهمیت در خصوصی‌سازی، توجه به بنگاه‌های دزدبازده و حمایت از تأسیس مدرسه است.»

او به لزوم فعالیت مدارس در نوآوری اشاره کرد و گفت: «جای گلایه از آموزش و پرورش وجود دارد که هیچ‌گونه حمایتی از مدارس انجام نداده است. وقتی بخش خصوصی کوچک است، نمی‌تواند کنار خودش واحد تحقیق و توسعه داشته باشد، ولی وقتی چند مدرسه غیرانتفاعی را کنار هم قرار دهیم و هر کدام درصد کمی از دریافتی‌شان را برای ایجاد واحد تحقیق و توسعه اختصاص دهند، این کار امکان‌پذیر خواهد بود.»

او به ورود آموزش و پرورش به بخش خصوصی و اثرات آن اشاره کرد و گفت: «چرا آموزش و پرورش در توسعه مدارس تیزهوشان سرمایه‌گذاری می‌کند، در حالی که واقعا این قدر تیزهوش نداریم؟ توسعه مدارس تیزهوشان باید به نسبت یک صدم درصد اتفاق بیفتد.»

چاپی معتقد است که توسعه مدارس تیزهوشان به توسعه مدارس غیردولتی قدرتمند ضربه می‌زند. او گفت: «کاملاً مشهود است که ورود بخش دولتی در این حوزه‌ها آسیبی است که باید بررسی شود.»

او با بیان اینکه شاید حتی ۲۰ درصد از دانش‌آموزان مدارس تیزهوشان را این افراد تشکیل نداده باشند، ادامه داد: «این وضعیت سبب شده است که مدارس تیزهوشان کنونی کیفیت را از دست بدهند و وضعیت اقتصادی

می‌کنم، گفت: «با توجه به اینکه ایران در بین ۱۴۰ کشور دنیا، رتبه ۹۰ را در ریسک سرمایه‌گذاری دارد، هیچ‌کس نباید جاننش را به لحاظ روانی و پولش را هزینه کند. بنابراین، باید دست‌انگیزی را که مدرسه غیرانتفاعی باز کرده است ببوسیم. هر چند که باید نگاه را اصلاح کنیم.»

ضعف در اجرای قوانین تأسیس مدارس غیردولتی

صادق پور گفت: مهم‌ترین چالش پیش‌روی مدارس غیردولتی ضعف در اجرا یا اجرا نکردن بیشتر مواد قانون تأسیس و اداره مدارس غیردولتی است. او با ابراز تأسف از مغفول ماندن این موضوع، به قرائت موادی از این قانون پرداخت و گفت: «ماده ۲۷ قانون تأسیس مدارس می‌گوید که وزارت آموزش و پرورش می‌تواند پرداخت تمام یا بخشی از هزینه برگزاری دوره آموزش کارکنان مدارس غیردولتی را به عهده بگیرد. این در حالی است که نه تنها ادارات هیچ هزینه‌ای برای این مدارس نمی‌کنند، بلکه جالب است بگویم که چند ماه پیش مسئول مدارس غیردولتی منطقه از من خواست ۱۰۰ جایزه برای منطقه بخریم تا جوایز مسابقاتی که برگزار کرده‌اند و پول آن را ندارند، از مدارس تأمین شود!»

ماده ۲۵ می‌گوید که دولت می‌تواند از محل صندوق حمایت، بخشی از حق بیمه کارکنان غیررسمی را پرداخت کند، در حالی که در طول این دوران سابقه نداشته است که وارد این قسمت شوند. ماده ۱۵ هم می‌گوید: الگوی تعیین شهریه مدارس با توجه به مقطع، برنامه و نرخ تورم رسمی کشور است که بانک مرکزی اعلام می‌کند. در حالی که امسال میزان افزایش شهریه بین ۱۰ تا ۱۵ درصد بوده است، اما بانک مرکزی میزان تورم را ۴۲ درصد اعلام کرده بود. هر چند که ما پایین‌ترین درصد افزایش را اعلام می‌کنیم، ولی بعداً بازرسان به شدت وارد مدارس می‌شوند که چرا افزایش شهریه شما بیش از حد معمول بوده است؟! ماده ۱۴ می‌گوید که منابع مالی مدارس غیردولتی عبارت است از شهریه دریافتی از اولیا، کمک‌های دریافتی از افراد خیر و کمک‌های دریافتی از آموزش و پرورش. من در این چند سال سراغ ندارم که از آموزش و پرورش کمکی دریافت شده باشد، اما متأسفانه یکی از چالش‌های مهم این شده است که اداره دارایی به سراغ مدارس آمده است و می‌گوید فقط به آن قسمت از شهریه که آموزش و پرورش در وب‌گاه اعلام کرده است، مالیات تعلق نمی‌گیرد و به سایر ارقام مشخص شده باید مالیات بدهید. این در حال حاضر یکی از چالش‌های پیش‌روست و متأسفانه دفاع خوبی از آن صورت نگرفته است.»

صادق پور ادامه داد: «ماده ۱۳ می‌گوید: به منظور حمایت از مؤسسان مدارس غیردولتی به وزارت آموزش و پرورش اجازه داده می‌شود که صندوق حمایت از توسعه تأسیس شود و دولت موظف است همه ساله، علاوه بر کمک‌ها و تسهیلات مذکور در این قانون، حداقل معادل ۵۰ درصد قیمت تمام‌شده سرانه را به مدارس کمک کند

انتظاراتی که مردم از مدارس غیردولتی داشته‌اند و بعضاً برآورده نشده است، در استقبال مردم از آن‌ها مؤثر است

بهروز محمدصالحی

در شرایطی که مدرسه‌ها باید روز به روز از نظر کیفی بهتر شوند و به نیازهای دانش‌آموزان پاسخ دهند، این مدارس با مشکلات گوناگونی مواجه هستند. این مشکلات هم از نظر اقتصادی و مادی و هم از نظر غیرمادی و در نیروی انسانی دیده می‌شود

دکتر حیدر تورابی

مدارس غیرانتفاعی را نیز به هم بریزند.»

لزوم حفظ بقا و امنیت مدارس غیردولتی

بهار میرمحمدصادقی، رئیس دبستان‌های مجتمع غیردولتی رشد در منطقه ۱ تهران گفت: «بحث عمده مدارس غیردولتی حفظ بقا و امنیت آن‌هاست.» او با بیان اینکه حفظ بقا و امنیت مصداق‌های متفاوتی دارد، ادامه داد: «یکی از مصداق‌ها بحث شهریه و نداشتن نظارت دقیق و لازم آموزش و پرورش، به شهریه مدارس غیردولتی و همین‌طور مالیات‌هایی است که دارایی از این مدارس اخذ می‌کند.»

او ادامه داد: «از جمله عمده‌ترین این دلایل، اجرا نشدن قوانینی است که دولت مصوب کرده که هیچ‌کدام از آن‌ها عملاً اجرا نمی‌شوند. ضمناً نوع سیاست‌گذاری‌های دولت و اعتماد مردم از عوامل موفق شدن و نشدن مدارس غیردولتی هستند.» میرمحمدصادقی به نقش مردم در توسعه مدارس غیردولتی اشاره کرد و گفت: «انتظاراتی که مردم از مدارس غیردولتی داشته‌اند و بعضاً برآورده نشده است، در استقبال مردم از آن‌ها مؤثر است.»

او با اشاره به اینکه برخی از مدارس غیردولتی مجبورند برای حفظ بقایشان دست به تبلیغات غیر واقعی بزنند، گفت: «این اتفاق سبب قطع اعتماد مردم خواهد شد.» او شرایط اقتصادی جامعه را نیز در توسعه مدارس غیردولتی مؤثر دانست و گفت: «اقتصاد جامعه در توسعه مدارس غیردولتی مؤثر است.»

میرمحمدصادقی عوامل درونی مؤثر در توسعه مدارس را این‌گونه برشمرد: سیاست‌گذاری‌های دولت، تغییرات نگرشی و بینشی.

او گفت: «فکر می‌کنم نگرش‌ها و بینش‌ها هیچ وقت عملی و درست کار نشده‌اند. مصوبات عملاً اجرا نمی‌شوند. تغییرات مدیران و نگرش‌های آن‌ها نیز عواملی بودند که بر توسعه مدارس غیردولتی تأثیر گذاشتند.»

او تغییر سیاست‌ها، سلیقه‌ای بودن قوانین و آیین‌نامه‌هایی را که به مدارس غیردولتی ابلاغ می‌شود نیز از جمله دیگر عوامل درونی دانست.

میرمحمدصادقی برخورداری از ملک مناسب، فضای آموزشی مناسب و زمین‌های بازی آموزشی مناسب را دیگر چالش پیش‌روی توسعه مدارس غیردولتی عنوان کرد و گفت: «در مناطق ۱، ۲ و ۳ به دلیل سود ناشی از ساخت و ساز روی زمین‌ها، ویلاها به برج تبدیل می‌شوند و انگیزه تبدیل این اماکن به مدرسه کمتر است.»

او درباره نیروی آموزشی متخصص در مدارس غیردولتی گفت: «همکاری نکردن وزارت آموزش و پرورش در گرفتن نیروهای مأمور هم یکی از چالش‌های مدارس غیرانتفاعی است.»

میرمحمدصادقی ادامه داد: «اما از انگیزه‌های درونی و عوامل درونی، انگیزه مدیران را می‌خواهم مطرح کنم

که شاید به تربیت نیروی انسانی مؤثر و کارآمدی مربوط می‌شود که می‌تواند در مدارس غیردولتی باعث نوآوری و کیفیت‌بخشی شود.»

هزینه‌های بیشتر مدارس غیردولتی نسبت به

مدارس دولتی

علیرضا رضوانی‌نیا، مؤسس مدارس غیردولتی، نیز در ادامه این میزگرد تخصصی تأکید کرد: «اگر مردم به مدارس دولتی نفری ۳۰۰ هزار تومان کمک کنند، این مدرسه‌ها خیلی بهتر از مدارس غیرانتفاعی خدمات ارائه خواهند داد.»

او ادامه داد: «همچنین هزینه مدارس غیردولتی بیشتر از مدارس دولتی است. مدارس دولتی هزینه‌هایی نظیر اجاره مکان یا نیروی آموزشی ندارند و باید این موضوع را در حوزه‌های گوناگون بررسی کرد.»

او با بیان اینکه چالش‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی قابل طرح و بررسی هستند، گفت: «در حوزه‌های اقتصادی چندین مسئله چالش بزرگ است.» او لازمه تجاری فکر کردن را اندیشیدن درباره تعالی سازمانی ذکر کرد و گفت: «مدارس غیردولتی باید در قبال خدماتی که به مردم ارائه می‌دهند، هزینه دریافت کنند.»

او از جمله مشکلات مدارس غیردولتی را نداشتن تعاونی دانست و به وجود رانت شدید در جذب دانش‌آموز اشاره کرد و گفت: «این موضوع سبب شده است که مدیران ما به فضای فروش دانش‌آموز برای مدارس بیفتند و بابت جذب دانش‌آموز به مدارسشان هزینه بپردازند! او به برخی از مدارس که در سال اول تعداد زیادی دانش‌آموز جذب می‌کنند و در سال دوم به بهانه‌هایی تعداد قابل توجهی را اخراج می‌کنند، اشاره کرد و گفت: «بینید برخی از این مدارس در سال دوم چند نفر را بیرون می‌کنند! حتی اخراج یک نفر از مدرسه جنایت است. این‌ها تبعات اجتماعی دارد، یعنی از بین هزار نفر دانش‌آموزی که جذب کرده ایم، یکی بیش‌فعال است. حالا ما زمین و زمان را می‌دوزیم تا این بیش‌فعال را بیرون کنیم!»

او علت این اقدام را بی‌برنامگی دانست و درباره مسائل آموزشی در مدارس غیردولتی گفت: «مدارس غیردولتی باید این اختیار را داشته باشند که در فضای رقابتی و در خارج از ساعات برنامه درسی فوق برنامه داشته باشند.»

رضوانی‌نیا توضیح داد: یعنی در عین حال که بسته آموزش رسمی از ساعت ۸ تا ۱۲ است. از ساعت ۱۲ به بعد را می‌توان برای فوق برنامه در نظر گرفت.

شکل‌گیری مدارس غیردولتی آزادی انتخاب در

آموزش است

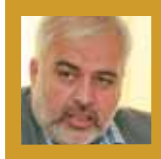
عبدالله انصاری، به لزوم طبقه‌بندی مباحث

اگر ما در بیرون از آموزش و پرورش با نگاه نادرستی نسبت به مدارس غیردولتی مواجه هستیم، ناشی از نگرشی است که در داخل آموزش و پرورش حکم فرماست

منوچهر ناصرالملکی

اولین ضرورت کشور این است که حداقل، نگاه مچربانی که به‌طور مستقیم با مدارس غیردولتی کار دارند، تغییر کند

عزرا رضوان‌نیا

آموزش بچه‌ها از طریق مدارس غیردولتی رشد پایدار نیست

دکتر آقازاده با بیان اینکه سیاست‌های عمومی در گرایش به اینکه بچه‌های مردم را به غیردولتی یا غیرانتفاعی بسپارند، نادرست است گفت: «این یک نگاه لیبرالیستی است و با وجود اینکه ما می‌گوییم با آن مخالفیم، خودمان دقیقا آن گونه رفتار می‌کنیم.» آقازاده ادامه داد: «چنین نگاهی بازتولید فقر است. توسعه فراگیر و رشد پایدار نیست. در رشد پایدار اساس این است که شما به طبقات پایین نگاه کنید نه به طبقات بالا.»

دکتر آقازاده ادامه داد: وقتی که می‌گویید می‌خواهم صندلی خالی مدارس غیرانتفاعی را پر کنم، در این گفته دو خطا وجود دارد: یکی اینکه باز تولید فقر می‌کنید و دیگر اینکه سازمانی که به لحاظ مدیریتی نمی‌تواند خودش را اداره کند، باید کنار گذاشته شود.

توسعه مدارس غیردولتی گرهی از گره‌های اصلی نظام آموزش و پرورش

دکتر ناصرالملکی نیز توسعه مدارس غیردولتی را چیزی جدای از گره‌های اصلی نظام آموزش و پرورش ندانست و گفت: «اینکه من گفتم نگاه کلی وجود دارد که اجازه نمی‌دهد تصمیم‌سازی‌ها به سمت توسعه مشارکت حرکت کند و جلو برود، به نظام تأثیرگذاری بر می‌گردد که مصداق‌های آن مطرح شد.»

او با بیان اینکه حدود ۱۶ هزار مدرسه غیردولتی در کشور داریم که حدود یک میلیون تا یک میلیون و ۵۰ هزار دانش‌آموز در این مدارس تحصیل می‌کنند گفت: «این عدد با چیزی که در برنامه‌های سوم و چهارم توسعه پیش‌بینی شده بود، فاصله دارد. اینکه در آموزش و پرورش با چه فلسفه‌ای به این نتیجه رسیده‌اند که مدارس غیردولتی توسعه پیدا کند، جای تأمل دارد. آیا این کار برای سبک کردن بار مالی بوده است یا اینکه به اصل مشارکت اعتقاد داشتند؟ آیا ما باید برویم به این سمت که به تنوع آموزش بها دهیم، به اختیار و انتخاب در آموزش بها دهیم؟ آیا ما جزو آن جوامع هستیم، یا اینکه آموزش و پرورش به توسعه مدارس غیردولتی و مشارکت‌ها نگاه ابزاری دارد؟» این‌ها بحث‌هایی جدی هستند که باید به آن‌ها توجه شود.»

او گفت: «امروز مدارس غیردولتی مرفه در نگاه برخی از مدیران مناطق به واحدهایی تبدیل شده‌اند که آموزش و پرورش هر جا کم می‌آورد با آن‌ها تماس می‌گیرد که مثلا کاغذ امتحانی ما را تأمین کنید!» او نگاه حاکم به مدارس غیرانتفاعی و غیردولتی را نادرست دانست و گفت: «اساسا نگاه توسعه و مشارکتی نیست، در حالی که باید نگاهی مشارکتی بر مدارس غیردولتی حاکم باشد.» او با بیان اینکه بسیاری از نیروهای فرهنگی قابل

مطرح‌شده اشاره کرد و گفت: «شکل‌گیری مدارس غیردولتی در راستای آزادی انتخاب در آموزش است. در واقع ما حق نداریم خانواده‌ها را از انتخاب نوع آموزشی که به بچه‌هایشان ارائه می‌شود، محروم کنیم.»

او به لزوم حفظ یک بسته آموزشی مشترک براساس منافع ملی اشاره کرد و گفت: «با حفظ این بسته مشترک آموزشی باید به خانواده‌ها اجازه دهیم همان‌طور که برای فرزندشان اسم انتخاب می‌کنند، در انتخاب نوع آموزش او نیز آزادی داشته و مدارس غیردولتی بتوانند از تنوع برنامه آموزشی برخوردار باشند.»

او فلسفه وجود مدارس غیرانتفاعی و غیردولتی را آموزش متنوع دانست. انصاری رقابت را دلیل دیگری بر لزوم تشکیل مدارس غیردولتی عنوان کرد و گفت: «اگر مدارس غیردولتی نباشند، مدارس دولتی در رقابت با کسی نیستند و به این ترتیب منابع ملی که صرف آموزش می‌شود، می‌تواند به هدر رود.»

او گفت: «همین الان در شهرهای بزرگ مدارس دولتی مرزبندی جغرافیایی کرده‌اند و می‌گویند هر کسی فقط در محدوده محل سکونتش می‌تواند از خدمات مدارس دولتی بهره‌مند شود.»

او با بیان اینکه مدارس دولتی در واکنش به اعتراض والدین به کاستی‌ها می‌گویند اگر نمی‌خواهی برو بیرون! ادامه داد: «برای مدارس دولتی مهم نیست که تعداد دانش‌آموزانش کم شود، حتی تمایل به کاهش تعداد دانش‌آموزان نیز دارند.»

او همچنین گفت: «البته با حقوقی که معلم‌ها در مدارس دولتی می‌گیرند، نمی‌توان توقع داشت برای دانش‌آموز جان‌فشانی کنند و در واقع انگیزه‌ای برای این کار ندارند!»

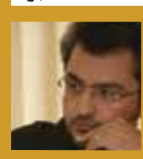
او گفت: «بحث این است که غیردولتی‌ها اگر سطح کارایی‌شان، جذب مشتری و سرویسی که می‌دهند این قدر بالاست، از همان استفاده کنند و انتظار حمایت از دولت نداشته باشند. ضمن اینکه این کار با تنوع نظام‌های آموزشی نیز سازگار است.»

او با بیان اینکه مدارس غیردولتی می‌توانند انحصارطلب باشند، توضیح داد: «مدارس غیردولتی انحصارطلبی دارند. در موقعیت جغرافیایی خاصی قرار گرفته‌اند که مثلا در آنجا زمین بسیار گران است. حال چگونه توانسته است این زمین را فراهم کند، بماند. الان چه کسی به دلیل اینکه او در آن موقعیت قرار گرفته است، می‌تواند با او رقابت کند؟ وقتی نشود با او رقابت کرد، این می‌شود انحصارطلبی؛ انحصار دولتی باشد یا غیردولتی انحصار است.»

انصاری نتیجه گرفت که مقررات دولت هم باید به نفع مدارس دولتی باشد و هم غیردولتی و نمی‌توان برای حمایت از مدارس غیردولتی، مردم را از دسترسی به مدارس سمپاد و نمونه‌دولتی و ... محروم کرد.

وقتی بخش خصوصی کوچک است، نمی‌تواند کنار خودش واحد تحقیق و توسعه داشته باشد، ولی وقتی چند مدرسه غیرانتفاعی را کنار هم قرار دهیم و هر کدام درصد کمی از دریافتی‌شان را برای ایجاد واحد تحقیق و توسعه اختصاص دهند، این کار امکان‌پذیر خواهد بود

حمید جابی

و شایسته در مدارس غیردولتی شاغل هستند، گفت: «توجه به کیفیت و اداره از درون، مباحثی هستند که باید هدف‌گذاری شوند.»

حمایت به موقع دولت از توسعه مدارس غیردولتی

رضوانی‌نیا، درباره حمایت آموزش و پرورش از مدارس غیردولتی گفت: «البته نباید فراموش کرد وام‌هایی که بانک‌ها و آموزش و پرورش برای توسعه مدارس دادند خیلی مؤثر و کمک کننده بود. ۱۰۰ میلیون وام برای این کار گرفته شد و با آن ملک خریده شد. هم‌اکنون به واسطه آن وام ۴ هزار متر مربع زمین و ۲۰ خانه در اختیار داریم که پولش به میلیاردها تومان می‌رسد.»

لزوم شکل‌گیری صنفی برای مدارس غیردولتی

ناصر الملکی نیز گفت: «هر صنفی در این جامعه، اگر توانسته است به نقطه تعادل در بازار رقابت برسد، به فعالیت بخش خصوصی در کنار آن احترام گذاشته شده است. اگر صنف بخش خصوصی در تعلیم و تربیت فعال شود، قادر به کنترل خود خواهد بود. همچنین، برای بهبود کیفیت استاندارد تعیین خواهد کرد و در همه رشته‌ها موفق خواهد بود.»

او با بیان اینکه این فرمول اقتصادی قرن هاست اجرا می‌شود که اگر به بخش خصوصی احترام می‌گذارید، باید به همه چیزش احترام بگذارید، ادامه داد: «اگر ما به هر دلیلی به تعلیم و تربیت در بخش خصوصی احتیاج داریم، باید مقتضیاتش را هم تأمین کنیم. او گفت: باید اجازه دهیم که مدارس غیردولتی صنف داشته باشند و خودشان خودشان را کنترل کنند و کاستی‌ها را از درون خود دفع کنند»

او با بیان اینکه آموزش و پرورش دست و پای مدارس غیردولتی را بسته است، گفت: «آموزش و پرورش نگاه ایزاری به مدارس غیردولتی دارد. سیاست‌گذاری‌های آموزش و پرورش باعث می‌شود برخی از مدارس غیردولتی به انحراف هم بروند.»

او با بیان اینکه به کسی که در نظام تعلیم و تربیت تلاش می‌کند و سرمایه‌اش را در این بخش گذاشته است، باید احترام گذاشت، گفت: «اگر به بخش ساختاری بها داده شود، سیاست‌گذاری درست باعث می‌شود عوامل دست‌اندرکار یک مجموعه مدرسه، خودشان براساس آن سیاست‌ها به سمت توجه به کیفیت بروند.»

غیرانتفاعی مقدم بر غیردولتی

دکتر محرم آقازاده گفت: «مدارس غیرانتفاعی بهتر از غیردولتی هستند، علت نیز این است که ارزش کار شما را حفظ می‌کنند. غیرانتفاعی به جامعه کمک می‌کند و حس مثبتی به جامعه می‌دهد، اما در مدارس غیردولتی این اتفاق نمی‌افتد.»

آقازاده گفت: «باید دستان فعالان آموزش و پرورش مخصوصاً در بخش غیرانتفاعی و غیردولتی را بوسید که در این وضعیت پرخطر ایستاده و پایمردی کرده‌اند.» او این افراد را همانند کارخانه‌دارانی دانست که کارگران را زیربالشان گرفته‌اند و نشان را می‌دهند.

به علم روز مسلط باشیم و کار را به کاردار بسپاریم

پیش‌بین درباره چالش‌های فراروی توسعه مدارس غیردولتی گفت: «من معتقدم که این چالش‌ها همیشه هستند.» او با بیان اینکه رقابت همیشه وجود دارد، ادامه داد: «شایسته است که رقابت‌ها سالم باشد. باید برای خودمان برنامه‌ریزی کنیم. اگر ما برنامه‌ریزی نکنیم دیگران برای ما برنامه می‌ریزند.» او گفت: «من همیشه در شوراها می‌گویم که ما می‌خواهیم با علم قدیمی بچه‌های امروز را برای فردا تربیت کنیم و این فقط می‌تواند که مؤسسان و مدیران به روز باشند. اگر می‌خواهید مشارکت مردمی را توسعه دهید، کار باید به کاردان سپرده شود. باید فردی که می‌آید دلسوخته باشد و خودمان هم راه را انتخاب کنیم. نباید منتظر کمک دولت بود. همین که دولت شرایطی را برای ایجاد مدرسه برپیمان فراهم کرده است، کافی است.»

مؤسسان برخی مدارس غیرانتفاعی از نخبه‌های آموزش و پرورش بوده‌اند

دکتر شادالویی نیز در این میزگرد گفت: «نکته‌ای که همیشه دغدغه من بوده این است که مؤسسان برخی از مدارس غیرانتفاعی واقعاً جزو نخبگان آموزش و پرورش بوده‌اند، نخبه‌هایی که با سابقه‌ها و تجربه‌های بسیار خوب این مدارس را تأسیس کرده‌اند. باید از آن‌ها به عنوان بهترین کارآفرینان تشکر شود و به دستانشان بوسه زد.»

او با بیان اینکه هیچ‌کس حاضر نیست در آموزش سرمایه‌گذاری کند و خودش را به خطر بیندازد و کاری کند که آینده‌اش در مملکت مشخص نیست، ادامه داد: معلم‌ها عاشق‌اند، مدیرها عاشق‌اند، اما آن‌هایی که به غیرانتفاعی می‌روند عاشق‌ترند. او با بیان اینکه در این حوزه کمتر پژوهش صورت گرفته است، ادامه داد: «باید پژوهش‌هایی صورت گیرد تا مشخص شود بین مدارس که عملکرد بسیار بالا دارند و همین‌طور مدرسی که در آستانه منحل شدن هستند تفاوت‌هایی وجود دارد؟»

دکتر علی‌رضا رضوانی‌نیا نیز خواهان ایجاد مرکز مشاوره برای کسانی شد که می‌خواهند مدرسه غیرانتفاعی تأسیس کنند.

دکتر تورانی در پایان این جلسه گفت: «لازم است عنوان‌های تحقیقاتی استخراج کنیم و حداقل دو تحقیق میدانی ارائه دهیم که می‌توان آن‌ها را به کمک مدارس غیرانتفاعی انجام داد. بهتر است گفته‌هایمان را برپایه تحقیق ارائه دهیم. وقتی پایه پژوهشی پیدا کرد، تأثیرگذاری بهتری نیز خواهد داشت.»

الگوی تعیین شهریه مدارس با توجه به مقطع، برنامه و نرخ تورم رسمی کشور است که بانک مرکزی اعلام می‌کند. در حالی که امسال میزان افزایش شهریه بین ۱۰ تا ۱۵ درصد بوده است، اما بانک مرکزی میزان تورم را ۴۲ درصد اعلام کرده بود

صادق صادق پور